

50 LET



FORD TRANSITA

Aljoša Vidakov

Za trenutek naj odloži delo, (potnike, tovor...) današnji slavljeneec. Letos praznuje Abrahama ford transit. Pozornosti mu ne posvečamo samo zaradi obletnice, ampak tudi zaradi njegove vloge v razvoju kombiniranih vozil in povezovanju fordovih podružnic. Nemški in angleški ford sta namreč delovala kot dve samostojni enoti. V Kölnu in Dagenhamu so proizvajali različna vozila, ki so medsebojno tekmovala na evropskem tržišču. Henry Ford II. je, nezadovoljen s situacijo, odločil (ukazal) skupno delo, prvi skupni projekt pa je postal nov kombi. Ima dva prednika, nemškega taunus transit FK 1000 (FK = ford koln, število = nosilnost v kg), ta je prispeval ime in enega od motorjev in angleškega ford thames 15 cwt. Večino oblikovanja so opravili Angleži. Sodelovanje pa ni bilo zelo tesno, poleg zmede z metričnimi in UNF navoji so oboji razvili vsak svoj motor, oba V4 in V6. Mehaniki so bili verjetno zelo veseli te raznolikosti. Prinesel je ameriški stil oblikovanja in zasnove, avtomobilske zmogljivosti, veliko prostora in motorje za vse okuse: bencinski 1.7, 2.0, oba V4 z nizko (navaden bencin) ali visoko (super bencin) kompresijo, 2.9 V6 in Perkins diesel.

To je bila neobičajno velika ponudba, kombiji so takrat imeli večinoma samo 1 motor, diesli pa so bili prej izjema kot pravilo. Tudi ostalega ni manjkalo: 2 medosni razdalji, zadnja prema z enojnimi ali dvojnimi kolesi, 3 višine strehe, vsa vrata (tudi voznikova) običajna ali drsna, 3 – 9 sedežev, v izvedbi crew bus tudi do 17 sedežev, na voljo je bil celo štirikolesni pogon,... vseh verzij je bilo v startu 76. Za primerjavo: današnji transit je na voljo v več kot 200 izvedbah. Model z V6 motorjem je zaradi zmogljivosti postal priljubljen tudi med kriminalci. V 70-ih letih je bil uporabljen v 95% ropov, izvedenimi z vozili. Sicer je transit dobil delo tudi pri policiji, reševalcih, pošti, gasilcih,.. Prav pri slednjih je danes mogoče kupiti za zmeren denar odlično ohranjene primerke z malo kilometri, le izbira barv je bolj skromna.



Transit MK I od 1971 do 78 gasilec

Transit je takoj postal uspešnica. Zaradi povpraševanja so novo tovarno, namenjeno avtomobilom, izkoristili za transita, kar je povzročilo zamudo v proizvodnji escorta. Proizvodnja transita je potekala v Nemčiji, Angliji (na 3. lokacijah istočasno), Belgiji, Nizozemski (montaža za domači trg), Turčiji,... Ne preseneča, da je bil l. 1976 izdelan že milijonti primerek. Vmes je l. 1970 dobil servo zavore, diski so zamenjali bobne na prednji premi, l. 1974 so prešibek perkins diesel (43 KM) nadomestili z dizlom lastne proizvodnje (york 2.4, 64 KM). Naslednje leto so Angleži ukinili motor 1.7 V4, zamenjal ga je vrstni štirivaljnik kent 1.6 (62 KM). Leta 1978 je luč tržišča ugledala druga serija oz. transit mk2.

Karoserija je dobila nov prednji del, notranjost novo armaturno ploščo, obloge in sedeže, voznikov pa je nastavljen tudi po višini. Motorji V4 so se poslovili, nadomestil jih je vrstni štirivaljnik pinto OHC prostornine 1.6 in 2.0. Sodelovanje med Dagenhamom in Kolnom se je očitno izboljšalo. Nekaj časa je še bil za doplačilo na voljo overdrive Laycock – de Normanville, znan iz prve serije. Zadnje posodobitve so opravili l. 1984. York diesel je dobil direktni vbrizg, opcija je postal 5 stopenjski menjalnik, zunanost pa so »okrasili« s plastično masko in obrobami zadnjih luči. To je bil malo neroden poskus posodobitve dizajna, ki ni skrival svojih let, saj je bil v osnovi nespremenjen 21 let.

Prava novost je prišla januarja 1986: transit mk3. Od predhodnika je podedoval samo motorje. Toda mk3 še ni starodobnik, tudi na cestah je še prisoten, zato bomo tu zaključili z zgodovino transita. Danes je tu sedma generacija, sicer vlada pri štetju rahla zmeda, ker nekateri štejejo tudi facelifte kot nove modele, povrh vsega pa se je razvil v več vzporednih serij (courier, connect, tourneo, custom). Izdelanih je že preko 7 milijonov transitov, poleg prodajnih uspehov ima tudi 5 nagrad kombi leta (international van of the year).

Starodobni transit je zanesljiv delavec, enostaven za vzdrževanje, popravljanje in obnovo. Kar »razveseljuje« nas lastnike, je velik nabor dobaviteljev komponent in drobnih sprememb. Kot da ni dovolj že prej omenjena zmeda z motorji. Tako se pod oznako 2.4 diesel skriva 7 različnih prostornin

motorjev, na njih najdete 4 različne vodne črpalke, 3 visokotlačne črpalke, vsaj 3 različne sklopke,...Nabava delov pomeni, da je treba včasih v trgovino prinesiti star kos, sicer je majhna verjetnost, da dobite takoj pravega. Za konec še dober naslov: www.motomobil.com. Niso najdražji in imajo daleč največjo izbiro delov za starodobne forde.



Transit MK I diesel ali bencin V6



Transit MKI od 1965 do 71 potniški



Transit MK II 1984 do 86 tovorni

Viri: Haynes workshop manual, fordova delavniška knjiga, navodila za uporabo in vzdrževanje, internet